

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Frizzi Tamás ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Zvara István ügyvéd által képviselt **I.r. és II.r. alperesek** ellen **kölcsön megfizetése** iránt a Pest Megyei Bíróság előtt 16.P.23.223/2009. szám alatt indult és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.22.057/2010/4. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen az alperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. november 15-én megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.22.057/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 15 nap alatt 1.250.000 (Egymillió-kettőszázötvenezer) Ft felülvizsgálati perköltséget és az államnak az adóhatóság felhívására 2.500.000 (Kettőmillió-ötszázezer) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az irányadó tényállás szerint a felperes, valamint a perben nem álló - V P ügyvezető által képviselt - C. Kft. 2003. júliusában kölcsönszerződéseket, jelzálogszerződéseket és opciós szerződést kötöttek egymással, mely szerződések közjegyzői okiratba foglalása 2003. július 30-án megtörtént. A szerződések szerint a felperes a C. Kft-nek 2008. december 15-i lejáratával 281.500.000 Ft beruházási hitelt nyújt, továbbá egy éves futamidő mellett 61.000.000 Ft forgóeszközhitelt folyósít. A hitelek és járulékai megfizetésének biztosítására a szerződő felek jelzálogjogot alapítottak a felperes

javára a C. Kft. teljes vagyonán, ingójelzálogjogot és opciós jogot alapítottak a felperes javára a C. Kft. által megvásárolt két gázmotorra, a C. Kft. a felperesre engedményezte a H G Kft-től és az É Rt-től származó árbevételét, a C. Kft. 21.600.000 Ft összegű óvadékot nyújtott. Emellett jelen per alperesei készfizető kezességet vállaltak az C. Kft. fizetési kötelezettségének teljesítéséért.

Miután a C. Kft. a kölcsönszerződésekből eredő fizetési kötelezettségét nem teljesítette, a felperes 2008. február 19-én azonnali hatállyal felmondta a kölcsönszerződéseket.

A felperes a Ptk. 523. § /1/ bekezdésére, illetve 272. § /1/ bekezdésére alapított keresetében azt kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket a kölcsönszerződések alapján még fennálló 177.705.018 Ft tőketartozás és ennek kamatai, továbbá az ügyleti kamat címén fennálló 12.333.545 Ft tartozás és ennek kamatai megfizetésére.

Az alperesek érdemi ellenkérelmükben elsődlegesen a készfizető kezességvállalási szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközésére alapítottan, másodlagosan arra hivatkozással, hogy a készfizető kezési szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés volt, a kereset elutasítását kérték. Előadásuk szerint a H R szállodát építtető H G Kft. akkor került kapcsolatba a gázmotor beruházásoknál tanácsadóként eljáró alperesekkel, amikor felmerült, hogy gázmotoros megoldással kellene biztosítani a szálloda energia szükségletét. Mivel ehhez hitelre volt szükség, hitelkerete pedig a felperesnél már kimerült, a felperes abban az esetben vállalta a hitelkihelyezést, ha a hitel folyósítását kifejezetten a gázmotoros beruházásra alapított, a H G Kft-től eltérő tulajdonosi szerkezetű cég kéri. Ilyen előzmények után került sor a C. Kft. alapítására, melynek alapítói csak formálisan voltak az alperesek. A gázmotor beruházás beindítása érdekében kénytelenek voltak az alperesek készfizető kezességet is vállalni, holott annak teljesítése már a szerződéskötéskor is lehetetlen volt. Erről a felperes maga is tudott, nem is kívánta vizsgálni az alperesek mint kezesek vagyoni helyzetét. A felperes magatartása azért ütközött nyilvánvalóan a jóerkölcsbe, mert nem tárta fel a kockázati tényezőket a betétesek védelmében, nem tagadta meg a hitel folyósítását, nem kért a készfizető kezesség helyett más biztosítékot, tehát nem az üzleti tisztesség szabályai szerint járt el.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.

Az elsőfokú ítélet tényként állapította meg, hogy a kezességi szerződések megkötésekor a II.r. alperes teljesen vagyontalan volt, és az I.r. alperes sem rendelkezett számottevő vagyonnal, ugyanis két jelzálogjoggal, illetve haszonélvezeti joggal terhelt ingatlanon állt fenn tulajdoni hányada és emellett egy személygépkocsinak volt tulajdonosa. Az alperesek vagyoni helyzete

miatt a kezességvállalási szerződések már eleve lehetetlen szolgáltatásra irányultak, ezért azok a Ptk. 227. § /2/ bekezdése értelmében semmisnek minősültek.

Az ítélet szerint a tárgyalások során a felperes munkatársai úgy nyilatkoztak, hogy a kezességvállalás pusztán formalitás, - a kezességi szerződések közokiratba foglalását sem tartották szükségesnek - az alperesek vagyoni helyzetét egyáltalán nem vizsgálták, adósminősítési eljárást velük kapcsolatban nem folytattak le. Ugyan saját belső szabályzatának megfelelően járt el a felperes, eljárása nem felelt meg annak a magatartásnak, amelyet a társadalom egy hitelnyújtással foglalkozó szervezettől elvár. A betétesek érdekeire figyelemmel a felperesnek fel kellett volna tárnia a kockázati tényezőket és megfelelő biztosítékhoz kellett volna kötnie a hitelnyújtást. Minderre tekintettel a perbeli kezességi szerződések a Ptk. 200. § /2/ bekezdése szerinti jóerkölcsbe ütköző semmis szerződések is voltak.

A felperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresettel egyezően kötelezte az alpereseket 177.705.018 Ft tőke, valamint 12.333.545 Ft lejárt üzleti kamat és mindezek kamatai megfizetésére.

A másodfokú bíróság a nyilvánvaló jóerkölcsbe ütközés vizsgálata során abból indult ki, hogy a készfizető kezesség, mint személyi biztosíték alkalmazását a Ptk. lehetővé teszi, önmagában az ilyen szerződés célja és tárgya nyilvánvalóan nem sértheti az általában elfogadott erkölcsi normákat. A hitelintézet prudens működésére vonatkozó szabályok betartása nem az egyes szerződések érvényessége, hanem a bank egészének működése tekintetében vizsgálendő és e feladat ellátása a PSZÁF hatáskörébe tartozik (1996. évi CXII. törvény - a továbbiakban: Hpt. - 70. §, 77. § /1/ bekezdés, 78. § /1/ bekezdés). A prudens működéssel kapcsolatos előírások megsértése egyébként sem lenne önmagában elegendő egy bank által kötött szerződés jóerkölcsbe ütközésének megállapításához.

A jogerős ítélet szerint a felperes saját Fedezetértékelési Szabályzata 5.2.1.1. pontjában írtaknak megfelelően járt el. Az ott írtak alapján jogosult volt arra, hogy az adós C. Kft. tulajdonosaival fedezeti érték hiányában kössön kezési szerződést. Emiatt még nem volt pusztán formalitás az alperesek kezességvállalása. A cégtulajdonossal kötött kezési megállapodás ugyanis segíti az elszámolást, a jövedelmek ellenőrizhetőségét. Ugyanez a cél jelenik meg a kölcsönszerződések 4.) pontjában is, ahol rögzítésre került, hogy a felperes betekinthez az adós üzleti életébe. Elvi jelentősége van a tulajdonosok kezesség vállalásának, mert az arra ösztönöz, hogy a tulajdonos úgy irányítsa és működtesse a céget, hogy a kölcsönszerződés teljesítése ne kerüljön veszélybe.

A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy a Fedezetértékelési Szabályzatot a PSZÁF-nak nem kellett jóváhagynia, azt csak

könyvvizsgálónak kellett véleményeznie és a betartását évente legalább egyszer ellenőriznie. A 14/2001.(III.9.) PM rendelet (a továbbiakban: PM rendelet) 11. § /2/ bekezdése azt viszont előírta, hogy a fedezetértékelési szabályzatban meg kell határozni azoknak a biztosítékoknak a körét „amelyek a kockázatvállalás megtérülésénél elsődleges fedezetet jelenthetnek és az ügyfél, illetve partner hitelképességi vizsgálata nélkül a kockázatvállalás megalapozásául szolgálhatnak”. E jogszabályi felhatalmazás alapján tehát a felperes jogosult volt arra, hogy a saját Fedezetértékelési Szabályzatában írtak szerint mellőzze az alperesek vagyoni helyzetének, fizetőképességének vizsgálatát.

Nem róható a felperes terhére az sem, hogy a perbeli személyi biztosítékot érvényesítette.

Az alperesek tisztában voltak kötelezettségük jellegével és súlyával, nekik kellett mérlegelniük, hogy jövedelmi, vagyoni viszonyaik mellett vállalják-e a C. Kft. alapítását, illetve a készfizető kezességet.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság nem találta megállapíthatónak a kezességi szerződések jóerkölcsbe ütközését.

Megjegyezte a másodfokú bíróság, hogy az alperesek által hivatkozott 2004/4.számú választottbíróági határozat az abban írt eltérő tényállás miatt és az abban szereplő belső szabályzat ismerete nélkül nem vehető figyelembe.

A jogerős ítélet szerint az alperesek kezességvállalása olyan pénzszolgáltatásra irányult, amely sem fizikai, sem jogi értelemben nem minősült lehetetlennek, figyelemmel arra is, hogy mindketten tulajdonosai voltak a 10.000.000 Ft jegyzett tőkével alapított C. Kft-nek. Hitelnyújtás érdekében írták alá a kezési szerződést, és a fizetési kötelezettség alóli mentesülésre mint előnyszerzésre saját felróható magatartásuk miatt sem hivatkozhatnak.

Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan pedig a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérték. Felülvizsgálati kérelmüket a következőkkel indokolták:

A Fedezetértékelési Szabályzat 3.1. pontja ugyan akként rendelkezik, hogy egy, vagy több fedezet együttes értékének kell biztosítania a követelés teljes fedezettségét, de a kezesség mint biztosíték értékét csak egy adósminősítés lefolytatása után lehet megállapítani. Az adósminősítés elvégzése alól a Fedezetértékelési Szabályzat egyetlen kezes esetében sem ad felmentést, az 5.2.1.1. pont csupán azt teszi lehetővé, hogy a lefolytatott adósminősítés után a nem kellően hitelképes kezességvállalók kezességét fedezeti érték nélkül is elfogadhassa a bank, az adós minősítéseket azonban ekkor is el kell végezni. Ha a felperes ezt megtette volna, „valakinek csak feltűnt volna a bankban, hogy semmit nem ér a kvázi vagyontalan személyek kezessége”. Ez esetben viszont az ügyintézők tervszámai sem teljesültek volna, tehát a felperes nem véletlenül

hanyagolta el a kezesek adósminősítésének feladatát. A kezességi szerződés a kezességvállalás körülményei miatt sértik az erkölcsi normákat. Prudens működésnek csak a jogszabályoknak és a belső szabályzatok megfelelő működés minősül, a hitelintézeti prudencia fogalma megbízhatóságot, óvatosságot és egyben körültekintést jelent. Egy bankban minden ügyletet a szabályok fokozott betartásával kell bonyolítani. Semmivel nem igazolta a felperes, hogy eleget tett a Hpt. prudens működésre vonatkozó előírásainak (Hpt. 70. §, 77. § /1/ bekezdés, 78. § /1/ bekezdés).

A PM rendelet valóban lehetővé tette hitelképesség vizsgálata nélkül is biztosíték elfogadását, ezzel a lehetőséggel azonban nem kívánt élni a felperes, mert a Fedezetértékelési Szabályzat 5.2.1.1. pontjában a készfizető kezes vonatkozásában is előírta az adósminősítés elvégzését. A PM rendelet 8. § /3/ bekezdéséből is az következik, hogy a kezességvállalók minősítését kötelezően el kell végezni. A PM rendelet 11.§ /6/ bekezdéséből következően pedig a kezes minősítésétől azért sem lehet eltekinteni, mert készfizető kezességvállalás esetén a fedezet értékelése mindig a kezes minősítéséhez kapcsolódik.

Mindezek alapján azt kell megállapítani, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes a jogszabályokat és saját belső szabályzatát is megszegte, nem úgy viselkedett, ahogy ez egy banktól elvárható lett volna.

A felperes azzal, hogy figyelmeztetés ellenére az alperesek kezességét minősítés nélkül elfogadta, jóerkölcsbe ütközően járt el. Az üzleti életben a tisztességesen gondolkodó emberek értékrendje az a mérce, amely a jóerkölcs absztrakt fogalmának meghatározásánál irányadó. Nem túlzott elvárás egy bankkal szemben az, hogy a hitelminősítés során győződjön meg olyan kezesek vagyoni helyzetéről, akik 342.500.000 Ft megfizetéséért vállaltak készfizető kezességet.

Figyelmen kívül hagyta a másodfokú bíróság, hogy a hitel kihelyezés nemcsak a C. Kft-nek, hanem a felperesnek is érdekében állt, és az alperesek a felperes ötlete alapján lettek tulajdonosai formálisan a C. Kft-nek. A felperesi ügyintézők hívták fel a C. Kft. figyelmét arra a joghézagra is, hogy a cég tulajdonosait nem kell minősíteni, így a „vagyontalan” kezességvállalók nem akadhatnak fenn a bank biztonsági szűrőjén. Az alperesek a banki ügyintézőknek azt is elhitték, hogy a kezesség pusztán formalitás, és hogy nem fogja a bank velük szemben érvényesíteni a kezességvállalást. A banki ügyintézők saját személyes érdekeiktől vezérelve nem kívántak tudomást venni arról, hogy az alperesek vagyontalanok, hiába hívták fel erre figyelmüket az alperesek.

Az alperesek a jogerős ítéletben írtakkal szemben nem voltak mérlegelési helyzetben, a bank erőfölényével visszaélve diktálta azokat a feltételeket, amelyeket a hitelfelvevőknek teljesíteniük kellett. Az alperesek valóban nem voltak kellően körültekintőek a kezesi szerződések aláírásakor, de bíztak abban, hogy a C. Kft. teljesíteni tudja majd fizetési kötelezettségét és elhitték a

felperesi alkalmazottaknak, hogy nem kerül érvényesítésre a kezességvállalás. Naivitásuk sem változtat azonban azon, hogy a kezességvállalások jóerkölcsbe ütköztek, mert a felperes a jogszabályok és a Fedezetértékelési Szabályzat megsértésével nem mutatta be a kezességvállalások „értéktelenségét”. Olyan kötelezettségvállalás pedig, melynek teljesítésére a szerződő félnek nincs lehetősége, ugyancsak jóerkölcsbe ütköző magatartás a BH.2003/451. számú jogeset szerint. Irányadó a perbeli esetben a hivatkozott választottbírósi határozat is, mert ott is a kezesek adósminősítésének elmulasztása miatt minősítette jóerkölcsbe ütközőnek a kezesi szerződést a bíróság.

Az alperesek megfelelően bizonyították, hogy a kezességvállalásuk lehetetlen szolgáltatásra irányult, mert a szerződéskötéskor sem volt reális esélyük a személyes teljesítésre. A felperesnek tudni kellett, hogy vagyoni fedezet hiányában az alperesek lehetetlen szolgáltatást vállaltak, és emiatt a kezesi szerződések a Ptk. 227. § /2/ bekezdése alapján semmisnek minősülnek.

Az alperesek nem hivatkoztak saját felróható magatartásukra, mert részükről sem csalásra, sem visszaélésre nem került sor, a C. Kft. a felvett hitelt a hitelkérelemben megjelölt célra fordította. A felperes tanúsított felróható magatartást, amikor az alperesek vagyontalan helyzetének ismeretében aláíratta velük a kezesi szerződéseket. Ha az adósminősítést lefolytatta volna, akkor arra is fény derült volna, hogy a C. Kft. alapításához szükséges összeget az ügylet hátterében álló valódi tulajdonos bocsátotta kölcsön formájában az alperesek rendelkezésére.

A felperes jóerkölcsbe ütköző magatartását bizonyítja az is, hogy a nem megfelelő vagyoni helyzetű alperesek kezességvállalását biztosítékként értékelték, holott a kezesség érvényesítése esetén az alperesek jövedelméből legfeljebb havi pár 10 ezer Ft levonására kerülhetne sor, miközben a tartozás kamatterhe naponta növekszik 82.514 Ft-tal.

A jogerős ítélet az alábbi jogszabályok rendelkezéseit sérti: Pp. 1. §, 163. § /1/ bekezdés, 206. § /1/ bekezdés, 221. § /1/ bekezdés, 253. § /2/ bekezdés, Hpt. 78. § /1/ bekezdés, PM rendelet 8. § /3/ bekezdés és 11. § /6/ bekezdés, Ptk. 4. § /4/ bekezdés, 200 § /2/ bekezdés és 227. § /2/ bekezdés.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, vizsgálhatta felül és a felülvizsgálati kérelemben írt okok miatt azt nem találta jogszabálysértőnek.

A felperesek a perbeli kezességi szerződések alapján kérték az alperesek egyetemleges marasztalását, az alperesek pedig a követelés összepszerúségét nem vitatva, a kezességi szerződések érvénytelenségére hivatkozással kérték a kereset elutasítását. Ebből következően a perdöntő kérdés a kereset alapjául szolgáló szerződések érvényessége, vagy érvénytelensége volt és nem volt

szükség annak vizsgálatára, hogy a felperes a Hpt. prudens működésre vonatkozó előírásait betartva folyamatosan képes volt-e és képes-e a vele szembeni jogos követeléseknek azonnal eleget tenni, illetve biztosított-e vagyona megőrzése folytán mindenkori fizetőképessége. Egyébként is egy bank prudens működése egy szerződés kapcsán tanúsított magatartás alapján nem ítélné meg.

Mivel az alperesek a kezességi szerződéseket alapvetően amiatt tartották nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek, mert a felperes mellőzte az alperesek fizetőképességének vizsgálatát, a perben mindenekelőtt ezen magatartás jogszerűségét kellett vizsgálni a jogszabályok és a felperes belső szabályzatai alapulvételével. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem mind a jogszabályok, mind a belső szabályzatok megsértésére alaptalanul hivatkozott.

A kintlévőségek, befektetések, mérlegen kívüli tételek és a fedezetek minősítésének és értékelésének szempontjairól szóló, a jogerős ítéletben hivatkozott PM rendelet 4. §-a meghatározza, hogy a hitelintézetnek minősítési kötelezettsége érdekében mely szabályzatokat kell készítenie, és e felsorolásban az ügyfél, illetve partnerminősítési, továbbá a fedezetértékelési szabályzat is szerepel. A PM rendelet 8. § /3/ bekezdése az ügyfél, illetve partnerminősítési szabályzattal szembeni követelményként fogalmazza meg, hogy az ügyfélminősítést vagy partnerminősítést a kockázatvállalási szerződés megkötése előtt el kell végezni minden olyan személyre, illetve vállalkozásra, amellyel szemben a hitelintézet kockázatot vállal. Kivételként tünteti viszont fel azon eseteket, amikor az ügylet mögött a hitelintézet fedezetértékelési szabályzata szerint minősített és az ügyfél vagyoni és jogi helyzetétől független olyan biztosíték áll, amelyből a teljes összeg megtérülése egyértelműen biztosítható, továbbá amikor a teljes összeget bankgaranciával vagy készfizető kezességgel harmadik személy biztosítja. Kifejezetten kimondja, hogy ez utóbbi esetben a minősítést csak a kötelezettségvállalóra kell elvégezni, tehát nem írja elő a készfizető kezes tekintetében a minősítés elvégzését, elegendőnek tartja, ha az az adósra nézve megtörténik (8. § /3/ bekezdés a) pont 1., 2.). A PM rendelet 11. § /2/ bekezdése a fedezetértékelési szabályzattal szembeni elvárásként fogalmazza meg azon biztosítékok megjelölését, melyek a kockázatvállalás megtérülésénél elsődleges fedezetet jelenthetnek és az ügyfél, illetve a partner hitelképessége vizsgálata nélkül a kockázatvállalás megalapozásul szolgálhatnak.

E jogszabályi rendelkezésekkel összhangban áll a felperes Fedezetértékelési Szabályzatának 5.2.1.1. pontja, mely felsorolja, hogy készfizető kezesség mely esetekben fogadható el biztosítékkul. Az elfogadás feltételei között szerepel az, ha a készfizető kezességet mint biztosítékot „a mindenkor érvényben lévő adósminősítési szabályzat szerint hitelképesnek minősíthető ügyfél nyújtja, kivéve: ha a hitelt felvevő vállalkozás tulajdonosa nyújt

készfizető kezességet". A felsorolásban írtak szerint akkor is elfogadható biztosítécul készfizető kezesség, ha „olyan kezességvállalásról van szó, melyet az adós és a kezes közötti tulajdonosi, illetve szoros kereskedelmi, üzleti kapcsolat indokol, a jövedelmek ellenőrizhetősége, illetve a bank érdekeinek megfelelő elszámolás biztosítása érdekében, ez esetben fedezeti érték nincs, de az ügylet elbírálása szempontjából jelentőséggel bírhat.

A perbeli esetben a C. Kft. adós tulajdonosaiként vállalták az alperesek a készfizetői kezességet, és a fentebb írtak alapján egyértelmű, hogy kezességvállalásuk attól függetlenül elfogadható volt biztosítékként, hogy hitelképes személyeknek minősültek-e. Esetükben sem az adósminősítés elvégzésére, sem annak időszakonkénti felülvizsgálatára nem volt szükség, mert kezességvállalásuk a minősítés eredményétől függetlenül volt elfogadható. A Fedezetértékelési Szabályzatnak a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott 3.1. pontja ugyan valóban kimondja, hogy az ügyletbe tartozó egy, vagy több fedezet együttes értékének kell biztosítania a követelés teljes lefedezettségét, de ebből még nem következik az alperesek vonatkozásában az adósminősítés elvégzésének a kötelezettsége, mert kezességvállalásuk megfelelőségében a fedezeti érték megléte nem játszott szerepet. A felperes tehát jogosult volt a hitelképességi vizsgálat lefolytatása nélkül is az alperesekkel készfizető kezességi szerződést kötni.

Helyesen hivatkozik a felülvizsgálati kérelem arra, hogy a jogszabály által nem tiltott magatartások is semmisnek minősülhetnek a Ptk. 200. § /2/ bekezdés utolsó fordulata alapján. Kiemelendő azonban, hogy a Ptk. 200. § /2/ bekezdése nem egyszerűen a jóerkölcsbe ütköző szerződéseket, hanem csak a „nyilvánvalóan” jóerkölcsbe ütköző szerződéseket tekinti semmisnek, azt pedig nem lehet megállapítani, hogy a PM rendelet rendelkezéseinek és a felperes belső szabályzatainak is megfelelő perbeli kezességi megállapodások miatt ütköztek volna „nyilvánvalóan” a jóerkölcsbe, mert a felperes a hitelképességi vizsgálat elvégzése hiányában kötött az alperesekkel kezességi szerződést. A felperes ezen eljárása magyarázható azzal, hogy a felperes - a Fedezetértékelési Szabályzat 5.2.1.1. pontjában írtak alkalmazása mellett - az alperesekkel való szerződéskötéskor a kikötött egyéb biztosítékokra is figyelemmel elsődlegesen nem az alperesek hitelképességében, hanem tulajdonosi minőségében látott biztosítékot, ahogy arra a másodfokú ítélet is rámutatott. Emiatt viszont nem kell a szerződést nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek minősíteni. A hivatkozott választottbíróági határozat sem az eljárás bíróságokat, sem a Legfelsőbb Bíróságot nem köti, az abban rögzített tényállás szerint egyébként sem játszott szerepet a jóerkölcsbe ütközés megállapításánál az, hogy a hitelintézet elvégezte-e a kezes hitelképességi vizsgálatát.

A felülvizsgálati kérelem hangsúlyozta, hogy a szerződéskötés körülményei miatt is nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköztek a perbeli kezességi szerződések, és sérelmezte, hogy a bíróság nem értékelte a felperes ügyintézőinek a szerződéskötéskor tanúsított magatartását. A felülvizsgálati kérelmükben is hangsúlyozták, miszerint az ügyintézők ötlete volt az alperesek kezességvállalása, ők ígérték, hogy az alperesekkel szemben nem fogja a felperes érvényesíteni a kezességvállalást, mert az csak pusztán formalitás. Állították, hogy a felperes érdekelt volt abban, hogy a hitelkihelyezés az alperesek hitelképessége hiányában megtörténjen és ha nem mulasztották volna el az alperesek vizsgálatát, akkor a döntést hozók számára feltűnhetett volna, hogy a kezességet hitelképtelen személyek vállalták, akik a C Kft-nek nem is tényleges tulajdonosai.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint az, hogy a kezesi szerződés megkötése a felperes ötlete volt, hogy a felperes is érdekelt volt a kölcsönszerződés létrejöttében, nem teszi a kezesi szerződést nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközővé. A felperesi ügyintézők azon állították, de nem bizonyították tájékoztatása, hogy a kezesi szerződés megkötése csak formalitás, legfeljebb annak megállapítását tenné lehetővé, hogy megtévesztette a felperes az alpereseket. Megtévesztés miatti érvénytelenségre azonban nem hivatkoztak az alperesek. Az alperesek azon állítását, hogy ők ténylegesen nem voltak a C. Kft. tulajdonosai és ezt a felperesnek fel kellett volna ismernie, azért nem lehet javukra figyelembe venni, mert terhükre értékelendő, hogy a Kft. tulajdonosainak tüntették fel magukat, holott állításuk szerint ténylegesen nem voltak azok. Lényegében saját felróható magatartásuk felperes általi nem észlelésével érvelnek, holott saját felróható magatartásukra előnyök szerzése végett nem hivatkozhatnak. A másodfokú bíróságnak hivatalból nem kellett észlelnie a kezességi szerződések színlelttség miatti semmisségét sem, mert semmilyen bizonyíték nem merült fel arra vonatkozólag, hogy - a Ptk. által megkívánt módon - a színlelés kétoldalú lett volna, hogy egyik szerződő fél valós akarata sem irányult volna a kezességi szerződés megkötésére. Az alperesek nem bizonyították, hogy kényszerhelyzetben voltak, és ki sem fejtették, hogy a C. Kft. alapítására, a kölcsön felvételére és a kezességi szerződés megkötésére miért kényszerültek.

A Legfelsőbb Bíróság osztotta a másodfokú bíróság álláspontját a tekintetben is, hogy az alperesek nem lehetetlen szolgáltatást vállaltak. Egy szerződés jogi (erre az alperesek nem hivatkoztak) vagy fizikai okból lehet lehetetlen.

A bírói gyakorlat akkor tekinti egy szolgáltatás teljesítését fizikailag objektíve lehetetlennek, ha annak teljesítése a tudomány, a technika pillanatnyi állása szerint nem lehetséges. A Ptk. 272. § /1/ bekezdése szerint kezességi szerződéssel a kezes

arra vállal kötelezettséget, hogy amennyiben a kötelezett nem teljesít maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni. E kötelezettségvállalás teljesítése nem volt objektíve lehetetlen, legfeljebb az lehetett kétséges, hogy a 10 millió Ft jegyzett tőkéjű alperesi cégben üzletrész tulajdonnal rendelkező alperesek teljesítőképessége milyen mértékű. Önmagában azonban amiatt nem lehet a kezességi szerződést a Ptk. 227. § /2/ bekezdése alapján semmis szerződésnek tekinteni, mert a kezes teljesítőképességét meghaladóan vállalt fizetési kötelezettséget.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alperes eredménytelenül nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270. § /1/ bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése, valamint a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /2/ és /5/ bekezdése alapján kötelezte az alpereseket 177.705.018 Ft pertárgyérték alapulvételével a jogszabályban minimális összegként meghatározott 1.000.000 Ft + 25 %-a ügyvédi munkadíj megfizetésére a felperes javára. Az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § /2/ bekezdése alapján kötelesek az alperesek.

Budapest, 2011. november 15.

Dr.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke
Dr.Lőrincz Györgyné sk. előadó-bíró
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk. bíró